

ZAPOSLENA

ČASOPIS ZA USPJEŠNU ŽENU
Broj 186 | studeni 2017. | 20 kn

■ MALE TAJNE
VELIKIH ŽENA

■ KOLIKO VAM JE
VAŽNO ŠTO DRUGI
MISLE O VAMA?

■ JE LI U REDU ODUSTATI?

Vedrana Ergić

O ODRASTANJU,
INTERIJERIMA,
NAGRADAMA I
SAMOPROMOCIJI

NOVA KOLUMNA
TENE ŠTIVIČIĆ

IVA TOLIĆ
Strast za
znanošću

**ŽELJKA
FUCHS**
Između
uragana i
oluja

**JASMINA FREY
ŠKRINJAR**

Autizam – jedan od najvećih
izazova današnjeg društva

NOVA MENTORICA
Boška Trbojević

**LUDA SAM ZA DVORANOM
VATROSLAVA LISINSKOG, MARIJANA
HABERLEA, KOJEGA OBOŽAVAM.
NAPRAVILA SAM MU SVOJEVRSNI
HOMMAGE U ZGRADI
ADRIS GRUPE.**

Vedrana Ergić

NAGRADE SU JEDINI PRAVI POVOD ZA PROMOVIRANJE

VIŠESTRUKO NAGRAĐIVANA ARHITEKTICA POZNATA PO VRHUNSKOM OBLIKOVANJU I UREĐENJU INTERIJERA, GOVORI O ODRASTANJU, OTKRIVANJU SVOJIH SENZIBILITETA, ODNOSU STRUKE PREMA ONOME ŠTO RADI TE ZBOG ČEGA PREZENTIRA SVOJE RADOVE U MEDIJIMA POVREMENO, I TO TEK ONDA KADA BUDU NAGRAĐENI

RAZGOVARALA > ANA GRUDEN

FOTOGRAFIJE > MATEA SMOLČIĆ SENČAR

Žena godine, prema izboru časopisa *Zaposlena*, za 2017. godinu je Vedrana Ergić. No to, naravno, nije jedina titula koja je pripala ovoj uspješnoj arhitektici. Dvostruka je dobitnica ugledne nagrade Bernardo Bernardi te mnogih drugih strukovnih nagrada, kao i nagrada na javnim i pozivnim natječajima za razne projekte. Nakon završene V. gimnazije i studija arhitekture u Zagrebu te dugogodišnjeg rada u struci, Vedrana Ergić danas je afirmirana ili, kako ona to voli reći, subspecializirana, za oblikovanje i uređenje interijera, tako da u Hrvatskoj gotovo nema konkurencije u onome što radi. Njezine interijere, prema riječima struke, više nego išta obilježava suvremeni rukopis, total dizajn i vještina uklapanja u kontekst vrijednih povijesnih građevina. No, prisjećajući se svojih prvih odnosa prema prostoru, priču smo morali započeti vraćajući se u Vedranino djetinjstvo.

Još kao djevojčica drugačije sam promatrala prostore, nisam toga tada bila svjesna, ali sam kasnije shvatila da ih gledam na način koji nije uobičajen za dijete. Odrasla sam u Jelinekovim neboderima u Zaprudu, ali je većina mojih prijatelja živjela u tzv. limenkama, koje su taj naziv dobile zbog metalnih panela kojima je obložena toplinska izolacija. Njih je projektirao poznati arhitekt Bogdan Budimirov koji djeluje od 60-ih godina

prošlog stoljeća, a i dandanas je aktivan i u stručnim krugovima iznimno cijenjen projektant. Riječ je o iznimno pametno napravljenim zgradama koje su poslužile kao odgovor na potrebe da se u vrlo kratkom vremenskom roku naprave stanovi za ljude koji su počeli raditi u industriji koja se tada ekstremno razvijala u Hrvatskoj, a osobito u Zagrebu i na području šire okolice. Te su Budimirove zgrade imale samo dvije tipske stambene jedinice, što je značilo da su svi stanovi bili isti, a opet potpuno drugačijih atmosfera. Tada sam već počela razmišljati o tome što čini razliku tih prostora. Rekla bih da je to za mene bio tipičan *case study*, ali, naravno, nesvjestan. Druga situacija koja me obilježila je što sam ljeta provodila u Šibeniku, odakle je moj tata, gdje ima Vitićevih zgrada. Tada nisam znala tko je Ivo Vitić, ali sam stalno promatrala te Vitićeve suvremene interpretacije u staroj jezgri i njegova pametna arhitektura za mene je bila fascinantna. Još se sjećam i jedne zgodne situacije iz osnovne škole kada je nas nekoliko otišlo u goste prijateljici moje prijateljice, koja je živjela u prilično, za ono doba, suvremeno uređenom stanu (tada smo svi imali sličan namještaj, jer smo imali slične mogućnosti) i u tom sam stanu prvi put ugledala stolac kakav danas i ja imam u svom uredu. (Riječ je o stolcu autora Vernera Pantona,

JOŠ KAO DJEVOJČICA
DRUGAČIJE SAM
PROMATRALA PROSTORE,
NISAM TOGA TADA BILA
SVJESNA, ALI SAM KASNIJE
SHVATILA DA IH GLEDAM NA
NAČIN KOJI NIJE UOBIČAJEN
ZA DIJETE

dizajniranog 1960., danas klasik i jedan od najvažnijih stolaca u povijesti industrijskog dizajna, tehnološki inovativan. To je prvi stolac proizveden potpuno od plastike u jednom komadu!) Mislila sam da je riječ o svjetskom čudu! Moji su vršnjaci u toj dobi željeli vidjeti nečiju novu lutku ili tenise, a mene su fascinirali prostori. Satima sam znala proučavati knjige svojih roditelja i maštala o tome kako bi bilo boraviti u tim prostorima. No ozbiljnije sam se počela interesirati za arhitekturu u srednjoj školi. Krenula sam u Klasičnu gimnaziju, gdje mi je Povijest umjetnosti predavala Zdenka Bernardi, žena Bernarda Bernardija. Sjećam se da smo došli u podrumsku uči-

onicu u kojoj nije bilo stolova nego su na podu bili tepisi, jastuci i samo jedan stolac. Profesorica Bernardi nas je dočekala na ulazu učionice i rekla da, ako nekoga ne zanima, ne mora dolaziti na sate te da ona neće zapisivati izostanke. Dakle, najprije mi je bio šok što me netko tretira kao odraslu osobu, što mi daje pravo da raspoložem svojim vremenom, odnosno pravo na izbor i odluku. To mi je bilo vrlo zanimljivo. Osim toga, kod nje nije bilo testova ni ispitivanja već se na kraju polugodišta pisao esej. No, kako to obično biva, velik broj nas odlazio je na njezine sate, gdje bismo ležali na jastucima, gledali slajdove i slušali predavanja. Mislim da bih i danas bila u stanju ponoviti sva njezina predavanja, koliko mi je tada to bilo zanimljivo. Pričala nam je o Tizianu, Cezanneu, ali i o arhitekturi, povijesti arhitekture. Tada sam već znala da je to to. Sjećam se njezine priče o tome kako njezin muž čita *Uliksa* na WC-u jer uvijek može početi bilo gdje čitati, i koliko god dugo želi. Ta njezina relativizacija me se jako dojmila jer sam do tada iskusila isključivo akademski pristup školi i učenju. Nakon završena prva dva razreda Klasične gimnazije, otišla sam u V. gimnaziju i kasnije na arhitekturu.

Što je za vrijeme studija presudilo da se niste usmjerili recimo na urbanizam nego baš na interijere?

Urbanizam me nikada nije privlačio jer je realizacija vrlo spora i često ne stignete vidjeti rezultate svoga rada. Iako, taj

filozofski pristup dugoročnog planiranja vrlo je zanimljiv, jer imate utjecaj na mnogo toga. Na studiju me nisu zanimali samo interijeri, ali sam imala sreću što mi je predavala profesorica Ines Filipović, od milja zvana Mića, koja je otkrila moje senzibilitete i moju sklonost da opsesivno proučavam neke stvari. Dala mi je poticaj i ulila mi samopuzdanje. Bila je zanimljiva i kao profesorica, ali i kao osoba. Sjećam se njezine istodobne ležernosti i profinjene elegancije. Vukla bi za sobom kašmirski kaput i vodila nas gledati arhitekturu, što tada nije bio običaj, i posuđivala nam časopise, što nam je mnogo značilo, jer nismo imali velike mogućnosti pristupa informacijama.

Nakon studija počinjete raditi s Markom Murtićem.

Kada sam 1992. diplomirala, u mojoj struci nije bilo previše posla i prvi projekti koji su se nudili bili su na području interijera. Svi smo počeli s interijerima i nadali se da ćemo s vremenom uskočiti u neko "ozbiljnije" područje, što danas smatram predrasudom koja, nažalost, vlada i dalje. Stjecajem okolnosti počela sam raditi s Markom Murtićem, koji je tada radio pionirski posao u Hrvatskoj. Njegova se tvrtka bavila interijerima i total dizajnom, a budući da u Hrvatskoj nije bilo produkt dizajna kojim bi se ta cijela priča oko total dizajna zatvorila, Marko se sam počeo baviti dizajnom namještaja i rasvjete, i to tako da je bio bitno manje površan do ostalih koji su se tada bavili

interijerima. U tom sam se razdoblju – razdoblju našeg zajedničkog rada – zapravo i ja usmjerila. Paralelno smo radili projektiranja i zastupali brendove, koje smo birali prema vlastitim kriterijima, a ne po kriteriju profitabilnosti. Što znači da smo radili pionirski posao promocije svjetski etabliranog produkt dizajna na našem tržištu, angažirani i oko toga da radimo i izložbe kako bi široj javnosti predstavili ideju produkt dizajna, ali i najvažnije svjetske protagoniste u tom području. Dakle, nismo bili orijentirani isključivo komercijalno nego i kulturološki. Tada sam objavljivala i velik broj članaka o produkt dizajnu i sve više kopalala po tom području te se tako subspecijalizirala za dizajn interijera.

No s vremena na vrijeme ipak iskočite iz interijera?

Tako je. Imala sam iskoraka u druga područja od kojih je zanimljiv eksperimentalni projekt tzv. Vile propuh u Slavoniji. Riječ je o investitorima koji su nas htjeli angažirati za obiteljsku kuću i interijer ureda pa sam predložila da napravimo najprije ured pa, ako budu zadovoljni, i kuću. Tako smo napravili interijer velikog ureda u Osijeku, a kuću su zbog žurbe odlučili raditi s drugim arhitektom, no kasnije su ipak htjeli da im radimo interijer. A kada je sve bilo gotovo, poželjeli su napraviti paviljonski objekt, zapravo vanjsku kuhinju.

U svakom drugom slučaju to bih sigurno odbila raditi, no bila je riječ o du-

Poslovna zgrada Adris Grupe u Zagrebu / Foto: Decker+Kutić

Stan u vili na Tuškancu / Foto: Saša Šekoranja

godišnjim klijentima s kojima sam se odlično razumjela pa sam bila slobodna predložiti im nešto potpuno suvremeno i na neki način konceptualno, a pritom, naravno, i funkcionalno. Tako je nastala Vila propuh, odnosno paviljon koji se sastoji od podesta i ravnog krova dok je između njih broj elemenata sveden na minimum. Ima samo kuhinju u toj "kutiji", stakleni kubus kroz koji prolazi dnevno svjetlo i panoe koji se vrte oko svoje osi. Ti panoi mogu formirati zatvorenu kuću u kojoj je kuhinja, a kada

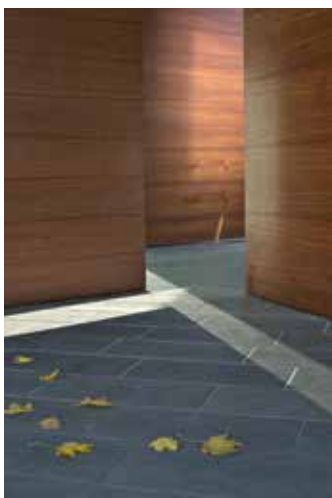
vrijeme dopušta, panoi se mogu okrenuti pa sve postaje otvoren prostor. Otuda je u šali nastalo ime Vila propuh.

Poznato je da ne istupate u medijima sa svojim radovima nego tek kada ti projekti budu nagrađeni. Nije li ta medijska samozatajnost kontradiktorna u vašem poslu s obzirom na to da su mediji svima potrebni kako bi prodali svoje proizvode?

Morat ću načeti tu temu s više strana. Mi smo malo tržište i nema dovoljno kvali-

tetne literature koja na dovoljno ozbiljan način prati područje kojim se bavim. Nikada ne odbijam publicirati projekt u *Orisu*, *ČIP-u*, ili u tako nekim stručno vođenim novinama koje će dati stručnu kritiku i prikaz projekta kroz perspektivu nekoga tko to zna iščitati i koga zanima arhitektonski aspekt, a ne senzacionalistički. Širim masama takva literatura nije dostupna pa zato ne dopire do većeg broja ljudi.

Također, kod nas je, nažalost, došlo do devalvacije svih vrijednosti, pa se kroz

Vila Propuh, Osijek / Foto: Berislav Kovačević

Stan u kući Šuflaj / Foto: Decker+Kutić'

NA STUDIJU ME NISU ZANIMALI SAMO INTERIJERI, ALI SAM IMALA SREĆU ŠTO MI JE PREDAVALA PROFESORICA INES FILIPOVIĆ, KOJA JE OTKRILA MOJE SENZIBILITETE I MOJU SKLONOST DA OPSESIVNO PROUČAVAM NEKE STVARI

lifestyle medije nekritički prezentiraju različiti uradci kojima se dodjeljuju superlativi i onda čitatelji, u kakofoniji tih podataka, jedanput dobiju nešto što zaista vrijedi, a drugi put, uz bok tome, nešto što je zaista loše, a nerijetko i plagijat. To se ne bi smjelo dovesti u isti kontekst jer se na taj način devalviraju projekti koji zaista vrijede. Zbog toga imam zadržku kod pojavljivanja u *lifestyle* medijima jer mi se čini da valorizaciju nečijeg ozbiljnog rada i sliku o tome u medijima ipak treba temeljiti na stručnoj analizi. Ne kažem da novinar koji prati kulturu, a nije moje struke, ne može ozbiljno pisati o arhitekturi, ali onaj tko daje ocjenu o nečemu, ipak mora raspolagati stručnim argumentima na temelju kojih daje ocjenu o nečemu, a ne dodjeljivati superlative prema svom vlastitom nahodanju. Osim toga, većina ljudi u medijima ne razlikuje arhitektonske projekte interijera od dekoraterskih, koji, naravno, imaju svoju nišu, samo ih treba razlikovati i razdvojiti. To vam je kao da ne razlikujete posao estetskog kirurga od posla vizažista. Dakle, kod analize intervencije u nečiji izgled jasna je suštinska razlika u opsegu posla estetskog kirurga u odnosu prema uratku vizažista, koji bez obzira na to što s fascinantnim rezultatom može poboljšati dojam nečijeg izgleda, ipak samo na površinu nanosi masku koja nestaje nakon prvog umivanja. Imam još i zadržku zbog toga jer katkad mislim da nije pristojno nečije privatne prostore publicirati na takav način. Nitko od mojih klijenata nema problem s tim da se njihovi prostori publiciraju u stručnoj literaturi, ali toga je zaista malo. Još mi se nije dogodilo da trebam raditi na marketingu kako bih privukla klijente. Ali je nagrada svakako povod i razlog za prezentiranje radova. No i ja sam se sama često pitala je li pitanje opće kulture poslovanja i pristojnosti prema ljudima koji bi htjeli vidjeti moje radove da se ti radovi negdje prezentiraju. I mislim da bi bilo u redu, nakon svih tih samozatajnih godina, kroz diskretno napravljen web predstaviti svoje reference, što trenutačno i radim. Do kraja godine trebalo bi biti gotovo.

Koliko vam znače strukovne nagrade? Mnogo, zato što su one poticaj. Pokazuju da ima smisla ovo što radim i da me netko koga cijenim u struci odabrao jer sma-

tra da zaslužujem biti izdvojena među ostalim kvalitetnim radovima. Kada struka, koja generalno interijer smatra efemernim, prizna moj rad, onda shvatim da je vidljiv sav moj trud koji ulažem da pokažem da tu nije riječ o površinskoj intervenciji i kozmetici, što ljudi često pod interijerom podrazumijevaju, nego da se prepoznaje arhitektonska i prostorna intervencija. Struka u tome zaista vidi arhitekturu i svu kompleksnost mojih projekata.

Što biste posebno izdvojili u Zagrebu od arhitekture?

Dvoranu Vatroslava Lisinskog. Luda sam za tom zgradom. I danas samu sebe iznenadim kao da prvi put vidim neke stvari. Tu je dvoranu projektirao Marijan Haberle, kojega obožavam. Napravila sam mu svojevrsni *homage* u zgradi Adris grupe. „Vatroslav Lisinski“ je remek-djelo, javni objekt u kojem možeš provesti dane proučavajući total dizajn, detalje, materijale... Ima sve teme koje mene zanimaju: prostorne senzacije, recimo razlika između južne i sjeverne strane ulaznog stubišta, odnos veličine prostora samog ulaza i pretprostora glavnih stuba, dramaturgija pristupa na katove i njihova visina. Toliko različitih ambijenata i nevjerojatno smjele kombinacije materijala. Mislim da je to, u arhitektonskom smislu, nedovoljno eksponiran projekt. Ta komunikacija interijera i eksterijera koji je različit tijekom dana i navečer, publike prema gradu i grada prema nama unutra, između ljudi unutar dvorane, osobito u pretprostorima čiji je međusoban odnos postavljen nevjerojatno pametno, dinamično i ambijentalno, te iznimno postavljene i odlično oblikovane komade s posebnim naglaskom na dizajn lusteru i na način njihova postava u prostoru, fascinantno je.

A u inozemstvu?

Lista je duga i obuhvaća djela nastala u velikom vremenskom razdoblju, kao i radove velikog i malog mjerila, čak i samo detalje u kontekstu koji ne mora biti od posebne vrijednosti. Ako bih morala istaknuti samo jedno arhitektonsko djelo, onda je to Barcelona pavilion Miesa van der Rohea, realiziran 1929., *masterpiece* u svakom smislu, od koncepta do detalja. Elementarni geometrijski oblici i ljepota materijala te posebno moment odbacivanja suvišnoga uz koji Mies paralelno i bez sudržavanja glorificira raskoš kamena, njegovih tekstura i boja, pa prostorne senzacije, svjetlo, refleksije u vodi... duga priča.

Pozicija žene u struci. Govorili ste o tome u više navrata. Kakva je danas situacija?

Arhitektura zasigurno već dugo nema muški predznak. Čak primjerice u ovom trenutku na fakultetu ima sigurno više žena nego muškaraca. I tako sve do prakse u uredima. Ima mnogo autorskih timova u kojima su žene ravnopravne. Dakle situacija je odlična kada je riječ o projektiranju. No, kada dođe do realizacije, tu se počnu osjećati predrasude. Meni se u praksi događalo da me ljudi *a priori* drugačije gledaju jer sam žena, pri tome ne mislim na stručne krugove ili investitore. No, na gradilištu osjetiš predrasude samo zato što si žena i često se moraš više boriti od kolega da bi pokazala da znaš svoj posao. Vodila sam svoju kćer Vanju, koja ima deset godina, sa sobom na gradilište u nekim fazama jednog velikog projekta, pa je i ona, tako mala, primijetila, da se svi grafiti u liftu na gradilištu odnose isključivo na žene. Svaka pogrdna riječ bila je vezana za žene.

